

Farmakologia ogólna i stomatologiczna

1. METRYCZKA

Rok akademicki	2025/2026
Wydział	Lekarsko-Stomatologiczny
Kierunek studiów	Higiena Stomatologiczna
Dyscyplina wiodąca	Nauki Medyczne (zgodnie z załącznikiem do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019)
Profil studiów	ogólnoakademicki
Poziom kształcenia	I stopnia
Forma studiów	stacjonarne
Typ modułu/przedmiotu	obowiązkowy
Forma weryfikacji efektów uczenia się	egzamin
Jednostka prowadząca /jednostki prowadzące	Katedra i Zakład Farmakologii Doświadczalnej i Klinicznej Centrum Badań Przedklinicznych i Technologii (CePT) Ul. Banacha 1B, 02-097 Warszawa Tel. (22) 57 20 964 Tel. (22) 11 66 160
Kierownik jednostki/kierownicy jednostek	Prof. dr hab. Dagmara Mirowska-Guzel
Koordynator przedmiotu	Dr hab. Kamilla Blecharz-Klin kblecharz@wum.edu.pl Tel. (22) 11 66 160
Osoba odpowiedzialna za sylabus	Dr hab. Kamilla Blecharz-Klin kblecharz@wum.edu.pl Tel. (22) 11 66 160
Prowadzący zajęcia	Dr hab. Kamilla Blecharz-Klin Dr Agnieszka Piechal Dr Agata Karpińska

2. INFORMACJE PODSTAWOWE				
Rok i semestr studiów	Rok II, semestr I		Liczba punktów ECTS	4.00
FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ		Liczba godzin	Kalkulacja punktów ECTS	
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim				
wykład (W)		20	0,5	
seminarium (S)		20	1,5	
ćwiczenia (C)		-	-	
e-learning (e-L)		-	-	
zajęcia praktyczne (ZP)		-	-	
praktyka zawodowa (PZ)		-	-	
Samodzielna praca studenta				
Przygotowanie do zajęć i zaliczeń		65	2	

3. CELE KSZTAŁCENIA	
C1	Przyswojenie faktów, pojęć i zasad stanowiących podstawy racjonalnej farmakoterapii w gabinecie stomatologicznym.
C2	Zrozumienie podstawowych korzyści, niebezpieczeństw i trudności związanych z terapią.

4. EFEKTY UCZENIA SIĘ	
Numer efektu uczenia się	Efekty w zakresie
Wiedzy – Absolwent zna i rozumie:	
HS_W02	posiada niezbędną wiedzę ogólną i kierunkową w zakresie podstawowych nauk medycznych i stomatologicznych
HS_W03	zna i rozumie budowę i funkcje organizmu człowieka a także metody oceny stanu zdrowia oraz objawy i przyczyny wybranych zaburzeń i zmian chorobowych, w zakresie właściwym dla programu kształcenia
HS_W09	posiada ogólną wiedzę na temat etiopatogenezy, diagnostyki i metod leczenia wybranych chorób, zwłaszcza o znaczeniu społecznym oraz zna krajowe i europejskie źródła informacji i systemy monitorowania stanu zdrowia populacji
HS_W11	zna metody rozpoznawania sytuacji zagrażających zdrowiu lub życiu człowieka ze szczególnym uwzględnieniem problemów kardiologicznych
HS_W14	zna metody rozpoznawania zagrożeń występujących w gabinecie dentystycznym, które mogą mieć wpływ na zdrowie człowieka

Załącznik nr 4B do Procedury opracowywania i okresowego przeglądu programów studiów
(stanowiącej załącznik do zarządzenia nr 68/2024 Rektora WUM z dnia 18 kwietnia 2024 r.)

HS_W20	<i>zna metody przywracania, podtrzymywania i stabilizacji podstawowych funkcji życiowych, w tym czynności układu oddechowego i krążenia</i>
HS_W29	<i>zna mechanizmy oddziaływania materiałów dentystycznych z tkankami żywymi</i>
HS_W33	<i>przewiduje zagrożenia dla zdrowia i życia człowieka oraz mienia i środowiska związane z wykonywaniem zadań zawodowych; określa zagrożenia związane z występowaniem szkodliwych czynników w środowisku pracy; określa skutki oddziaływania czynników szkodliwych na organizm człowieka</i>

Umiejętności – Absolwent potrafi:

HS_U06	<i>potrafi komunikować się z jednostką oraz grupą społeczną w zakresie związanym programem kształcenia</i>
HS_U11	<i>wyraża swoją wiedzę pisemnie i ustnie (np. poprzez przeprowadzenie prezentacji) na poziomie akademickim;</i>
HS_U17	<i>potrafi identyfikować problemy pacjenta, klienta oraz grupy społecznej i podjąć odpowiednie działanie diagnostyczne, profilaktyczne, pielęgnacyjne, terapeutyczne oraz edukacyjne w zakresie właściwym dla programu kształcenia</i>
HS_U20	<i>przewiduje zachowania pacjentów gabinetu stomatologicznego w różnym wieku; przestrzega zasad przekazywania pacjentom zaleceń pozabiegowych i formułuje je na piśmie; przekazuje pacjentom zalecenia przedzabiegowe i pozabiegowe w formie ustnej i pisemnej; posługuje się urządzeniami do kontroli ciśnienia krwi i tętna; współpracuje z lekarzem dentystą w czasie udzielania pierwszej pomocy</i>
HS_U24	<i>posługuje się podstawową terminologią z zakresu profilaktyki, leczenia i rehabilitacji narządu żucia; określa metody leczenia i rehabilitacji narządu żucia</i>
HS_U26	<i>formułuje własne wnioski w oparciu o wiedzę teoretyczną</i>
HS_U27	<i>wyjaśnia ogólną budowę i funkcje organizmu człowieka; charakteryzuje podstawowe pojęcia z zakresu zdrowia oraz promocji i profilaktyki zdrowia; przestrzega zasad promocji zdrowia i zdrowego stylu życia; wyjaśnia pojęcia z zakresu patologii, charakteryzuje objawy i przyczyny zaburzeń oraz zmian chorobowych; przestrzega zasad postępowania w przypadku podejrzenia występowania przemocy; charakteryzuje stany nagłego zagrożenia życia</i>
HS_U28	<i>dokonuje oceny parametrów podstawowych funkcji życiowych; udziela, zgodnie z kompetencjami zawodowymi, pierwszej pomocy w stanach zagrożenia życia i zdrowia; rozróżnia sposoby postępowania w razie bezpośredniego kontaktu z materiałem biologicznie skażonym; przestrzega zasad bezpieczeństwa związanych z materiałami biologicznie skażonymi; przestrzega zasad aseptyki i antyseptyki; komunikuje się z pacjentem, jego rodziną i grupą społeczną</i>
HS_U34	<i>znajduje niezbędne informacje w literaturze fachowej, bazach danych i innych źródłach związanych ze zdrowiem</i>
HS_U36	<i>potrafi obsługiwać komputer, analizować dane, korzystać z podstawowego oprogramowania oraz sieci Internet, przetwarza informacje, tworzy dokumentację medyczną, umie zapewnić ochronę danych osobowych; potrafi korzystać ze zbiorów elektronicznych oraz zasobów bibliotecznych</i>
HS_U39	<i>przestrzega zasad postępowania higienistki stomatologicznej w różnych przypadkach klinicznych pod nadzorem i na zlecenie lekarza dentysty; przestrzega zasad przygotowywania potrzebnych materiałów; rozróżnia materiały i przygotowuje je zgodnie z procedurami; rozróżnia leki stomatologiczne, określa ich zastosowanie oraz warunki przechowywania; przestrzega procedur konserwacji i obsługi sprzętu oraz aparatury stomatologicznej</i>

Kompetencje społecznych – Absolwent jest gotów do:

HS_K01	<i>zasięgnięcia opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu</i>
HS_K02	<i>krytycznej oceny posiadanej wiedzy, uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych</i>
HS_K03	<i>rozpoznawania problemów, które są poza zakresem jego kompetencji i wiedzy do kogo zwrócić się o pomoc, z uwzględnieniem umiejętności współpracy w zespole interdyscyplinarnym</i>

Załącznik nr 4B do Procedury opracowywania i okresowego przeglądu programów studiów
(stanowiącej załącznik do zarządzenia nr 68/2024 Rektora WUM z dnia 18 kwietnia 2024 r.)

HS_K17	odpowiedzialnego projektowania i wykonywania zadań zawodowych stosując zasady bezpieczeństwa i higieny pracy
HS_K20	rozpoznania pacjentów znerwicowanych, lękowych i specjalnej troski
HS_K21	samodzielnego sformułowania opinii na temat stanu zdrowia i kondycji psychofizycznej pacjenta

5. ZAJĘCIA		
Forma zajęć	Treści programowe	Efekty uczenia się
W1-Wykład	Farmakologia ogólna	HS_W02, HS_W29, HS_U06, HS_U26, HS_K01, HS_K02, HS_K03
W2-Wykład	Wiarygodne źródła informacji o lekach	HS_U06, HS_U11, HS_U17, HS_U26, HS_U34, HS_U36, HS_K01, HS_K02, HS_K03
W3-Wykład	Metody nefarmakologiczne i farmakologiczne w terapii lęku	HS_W09, HS_W14, HS_U17, HS_U20, HS_U39, HS_K20, HS_K21
W4-Wykład	Leki przeciwwrządcze, przeciwwirusowe i przeciwpasożytnicze	HS_W09, HS_W14, HS_U28
W5-Wykład	Leki hamujące krzepnięcie i krwawienie w praktyce stomatologicznej	HS_W09, HS_W11, HS_U20, HS_U27, HS_U39
W6-Wykład	Postępowanie w stanach nagłych	HS_W03, HS_W09, HS_W11, HS_W14, HS_W20, HS_U20, HS_U28, HS_U39, HS_K01, HS_K21
W7-Wykład	Polekowe zmiany w jamie ustnej. Leki w chorobach kości i zaburzeniach gospodarki mineralnej	HS_W03, HS_W09, HS_W14, HS_W29, HS_U24, HS_U27, HS_U39
S1-Seminarium	Wstęp do chemioterapii stomatologicznej	HS_W02, HS_W09, HS_U06
S2-Seminarium	Chemioterapia stomatologiczna cz.1	HS_W09, HS_U39
S3-Seminarium	Chemioterapia stomatologiczna cz.2	HS_W09, HS_U39
S4-Seminarium	Ból w gabinecie stomatologicznym	HS_W09, HS_U17, HS_U20, HS_U39
S5-Seminarium	Leki znieczulenia miejscowego i ogólnego w stomatologii	HS_W09, HS_W14, HS_W33, HS_U39
S6-Seminarium	Leki przeciwzapalne w praktyce stomatologicznej	HS_W09, HS_U39
S7-Seminarium	Farmakoterapia stomatologiczna - Środki odkażające, profilaktyka próchnicy i chorób przyzębia	HS_W03, HS_W09, HS_W29, HS_U17, HS_U20, HS_U24, HS_U27, HS_U28, HS_U39, HS_K17

6. LITERATURA
Obowiązkowa
1. Katzung BG, Masters SB, Trezor AJ. Farmakologia ogólna i kliniczna. Tom I i Tom II. Wyd. Czelej , Lublin 2012.
Uzupełniająca
1. Podręcznik farmakologii i terapii Goldmana i Gilmana, red. L. Brunton i wsp., Wydawnictwo Czelej, Lublin, 2010.

2. Aktualne publikacje w polskim i zagranicznym piśmiennictwie specjalistycznym.

7. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektu uczenia się	Kryterium zaliczenia
HS_W02, HS_W03, HS_W09, HS_W11, HS_W14, HS_W20, HS_W29, HS_W33, HS_U06, HS_U11, HS_U17, HS_U20, HS_U24, HS_U26-28, HS_U34, HS_U36, HS_U39, HS_K01, HS_K02, HS_K03, HS_K17, HS_K20, HS_K21	Kolokwium (5 pytań opisowych) oraz egzamin (20 pytań wymagających krótkiej odpowiedzi lub uzupełnienia zdania) w formie pisemnej.	Studenta obowiązuje obecność na wszystkich seminariach oraz zaliczenie kolokwium pisemnego z zakresu prowadzonych seminariów i wykładów (próg zaliczeniowy 51 %). Zaliczone kolokwium upoważnia studenta do przystąpienia do egzaminu w formie pisemnej (próg 51 %).

8. INFORMACJE DODATKOWE

REGULAMIN

KATEDRY I ZAKŁADU FARMAKOLOGII DOŚWIADCZALNEJ I KLINICZNEJ WARSZAWSKIEGO UNIwersYTETU MEDYCZNEGO
DOTYCZY KIERUNKU HIGIENA STOMATOLOGICZNA

- Sekretariat dydaktyczny Katedry:**
Katedra i Zakład Farmakologii Doświadczalnej i Klinicznej
budynek Centrum Badań Przedklinicznych i Technologii CePT (I piętro)
ul. Banacha 1B, 02-097 Warszawa
czynny: wtorki, środy i czwartki: 10.00-15.00, tel. 22 57 20 964
kontakt e-mailowy: farmakologia@wum.edu.pl
Informacja o Koordynatorze przedmiotu i Dyżurach pracowników Katedry umieszczona jest na stronie internetowej Zakładu: <https://farmakologia.wum.edu.pl>. Kontakty telefoniczne i e-mailowe można otrzymać od poszczególnych Asystentów.
- Zajęcia odbywają się raz w tygodniu według rozkładu umieszczonego na stronie internetowej Katedry: www.farmakologia.wum.edu.pl. Zajęcia odbywają się w salach udostępnianych przez Warszawski Uniwersytet Medyczny zgodnie z zapotrzebowaniem zgłoszonym w centralnym systemie rezerwacji sal przez Koordynatora przedmiotu na podstawie list z Dziekanatu.
- Warunkiem uczestniczenia w zajęciach jest obecność na listach studenckich przesłanych z Dziekanatu lub pisemna zgoda Prodziekana do spraw studenckich na dopisanie do list w przypadku osób warunkowo odbywających zajęcia z farmakologii.
- W przypadku przeniesienia z innych uczelni konieczne niezwłoczne ustalenie z Koordynatorem zajęć warunków odrobienia różnic programowych w zakresie przedmiotu farmakologia i toksykologia.
- Na zajęcia można przychodzić tylko ze swoją grupą dziekańską, poza wyjątkowymi sytuacjami, które należy ustalić z Asystentem.
- Stałe przeniesienie do innej grupy dziekańskiej na zajęcia z farmakologii jest możliwe tylko po złożeniu odpowiedniego pisemnego wniosku w Sekretariacie Zakładu i jego pozytywnym rozpatrzeniu. Wyjątek stanowi sytuacja stałego

przeniesienia do innej grupy dziekańskiej, ale nauczanej przez ten sam Zespół dydaktyczny – wówczas o przeniesieniu decydują Asystenci tego Zespołu dydaktycznego.

7. Wszystkie podania w sprawach dydaktycznych powinny być adresowane do Kierownika Katedry i kierowane bezpośrednio do Koordynatora przedmiotu (decyzję podejmuje Kierownik Katedry w porozumieniu z Koordynatorem przedmiotu).
8. Podania w sprawie warunkowego odbywania zajęć z farmakologii, stałego przeniesienia na zajęcia do innego Zespołu dydaktycznego, zaliczenia części zajęć, wyrównania różnic programowych, przepisania zaliczenia przedmiotu można składać maksymalnie w ciągu pierwszego tygodnia zajęć dydaktycznych. Podania składane w późniejszym terminie będą rozpatrywane tylko w wyjątkowych sytuacjach.
9. Czas wydania decyzji wynosi 7 dni pod warunkiem złożenia kompletu dokumentów wymaganych przez Koordynatora przedmiotu.
10. Podania dotyczące przepisania oceny z innego kierunku mogą być rozpatrywane tylko po wcześniejszej akceptacji Prodziekana ds. studenckich, nie później niż w ciągu pierwszych 2 tygodni trwania zajęć dydaktycznych.
11. Obecność na zajęciach jest obowiązkowa, z wyjątkiem jednej nieobecności w semestrze, która nie musi być usprawiedliwiona. Obowiązek uczestniczenia w zajęciach dotyczy także osób warunkowo odbywających zajęcia.
12. W przypadku nieobecności na zajęciach należy je odrobić po uzgodnieniu z Asystentami. Jeśli odrobienie zajęć nie jest możliwe, Asystent może zgodzić się na inną formę zaliczenia zajęć, na którym student był nieobecny.
13. Studenci zgłaszają się na zajęcia punktualnie. Student zgłaszający się na zajęcia po upływie 15 minut od ich rozpoczęcia nie ma uznanej obecności.
14. Po ukończeniu zajęć z tematyki objętej programem seminariów i wykładów obowiązuje kolokwium. Obowiązek zdawania kolokwium dotyczy także osób warunkowo odbywających zajęcia.
15. Wyniki kolokwium są do wglądu studentów do 3 dni roboczych po ogłoszeniu wyników.
16. Kolokwia i zaliczenia są prowadzone wyłącznie do końca semestru. Na zaliczenia po zakończeniu semestru należy uzyskać pisemną zgodę Prodziekana ds. studenckich, którą należy przedstawić Koordynatorowi zajęć.
17. Student, który nie zaliczy kolokwium z farmakologii, musi materiał tego kolokwium zaliczać przed egzaminem.
18. Warunkiem dopuszczenia do egzaminu jest zaliczenie kolokwium. Za zgodą Prodziekana ds. studenckich Kierownik Katedry może zorganizować dodatkowy czwarty termin kolokwium przed egzaminem.
19. Student ubiega się o zaliczenie przedmiotu po uzyskaniu zaliczenia kolokwium i zdaniu egzaminu końcowego.
20. Wyniki egzaminu są do wglądu studentów do 3 dni roboczych po ogłoszeniu wyników.
21. Zastrzega się możliwość zmiany trybu prowadzenia zajęć oraz formy zaliczenia przedmiotu w przypadku zagrożenia epidemicznego.

W celu uzyskania wpisu indeksy należy składać w sekretariacie jednostki w ciągu 3 miesięcy po zakończeniu sesji poprawkowej w danym roku akademickim. Pojedyncze indeksy składane w innych terminach będą podpisywane tylko w wyjątkowych sytuacjach.

Prawa majątkowe, w tym autorskie, do sylabusu przysługują WUM. Sylabus może być wykorzystywany dla celów związanych z kształceniem na studiach odbywanych w WUM. Korzystanie z sylabusu w innych celach wymaga zgody WUM.

UWAGA

Końcowe 10 minut ostatnich zajęć w bloku/semestrze/roku należy przeznaczyć na wypełnienie przez studentów Ankiety Oceny Zajęć i Nauczycieli Akademickich